GAZETA LWOWSKA.

W Piątek — Nro. 24. — 27. Lutego 1824.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Izbie Reprezentantów przełożono kilka urzędowych aktów tyczących się teraźnieyszego położenia Greków. Naprzód był tam list Andrzeja Luriottis Deputowanego tymczasowego Rządu Greckiego pisany d, 20go Lutego 1822 do Sekretarza Stanu północney Ameryki Quincy Adamsa. Zawiera bliższe szczegóły o Greckich woyskowych obrotach, które teraz nie są iuż interesownemi Sekretarz Stanu Quincy Adams odpowiedział d. 18go Stycznia 1823 Deputowanemu Greckiego Rządu następuiącym sposobem: »Jeżeli Stany Zjednoczone żadney Grekom w broni i w pieniądzach nie nadsełaią pomocy, dzieie się to przeciwko skłonnościom rządu północney Ameryki. Grecy powinni być o tém przekonani, że Rząd tuteyszy, chcąc mięszać się do woyny Turków z Grekami, musiałby mieć do czynienia z Wielką Portą a nawet z Berbereyczykami. Z resztą nie Władza wykonawcza, ale tylko Kongres ma prawo naradzać się i rozstrzygać w tych przedmiotach. Jestto iego naymocnieyszém życzeniem, ażeby czas ten nadszedł, kiedy w pobratymstwie Greków będzie mogł uznać wspólną Rzeczpospelitą.«

Marynarka Zjednoczonych Stanów północney Ameryki składa się z uzbroionych okrętów krążących po cichym Oceanie, po morzu Atlantyckiem i środziemném, w zachodnich Indyiach i t. d. z 7 liniowych okrętów, 9 fregat, 2 Steam-fregat, 4 szalup maiących po 18 dział, z brygu maiącego dział 14 i z 5 szonerów o 12 działach. Na warsztacie iest 5 liniowych okrętów i 5 fregat pierwszey klassy, które za dni 45 mogą być spuszczone do portu, iednak wiele ieszcze potrzeba będzie czasu, nim woyskiem osadzone będą.

Brazyliia i Portugaliia.

Dnia 16go Stycznia wpłynął do Tajo okręt, który w dniach 69 dostał się z Maranhao w Brazylii, i miał na swoim pokładzie Biskupa tego miasta i wielu znakomitych mieszkańców, szukaiących w Europie przytułku.

Goniec Londyński donosi ieszcze następuiące szczegóły o rozruchach w Para w Brazylii, w skutku których utraciło życie 256 ieńców osadzonych w spodzie okrętu:

»Z tych ieńców może tylko ze dwudziestu zabito wystrzałami karabinowemi, z których dawano do nich ognia. Wszyscy inni sami się pomordowali. Zdaie się, że ci ieńcy chcieli zapewne pozabiiać 12 Europeyczyków, którzy się między nimi znaydowali, i ztąd powstała rzeź taka. Po ciemku rzucili się na siebie i tak ieden drugiego mordował nie wiedząc o tém. Nie mogli się zgodzić względem rodzaiu ucieczki, co złość ich pomnażało. Sposób, którym się mordowali przeto samo ieszcze iest okropnieyszy, gdy sobie wystawiemy, że miasto broni mieli tylko ręce i postronki. Naywięcey trupów leżało koło otworów, ponieważ na końcu pomordowani chcieli sobie zapewne po trupach utórować drogę do tych otworów. Czterey pozostali pod czas całey bóyki skryci byli za beczkami z wodą i to ich uratowało.«

Gazety Londyńskie donoszą z Rio-de-Janeiro, że Lord Cochrane codziennie więcey staie się pulubieńcem Cesarza. Dostał znaczne dobra ziemskie, ażeby mógł żyć stosównie do tytułu Margrabiego Maranhamu. Sądzą, że mianowany będzie Gubernatorem miasta i prowincyi Bahii.

— Z Pernambuco d. 14. Grudnia. —

Niemiłe wrażenie sprawiły tu ostatnie wypadki Rio-Janeirskie. Członkowie Junty wzięli dymissyie, poczém nastąpiły nowe wybory, które padły na Manoela Carvalho de Andrade, iako Prezydenta; na Saldanhę, Don Bernarda i a Duchownych, co byli Członkami przeszłego prawodawczego Zgromadzenia w Rio de Janeiro. Jose di Barras dowódzący posiłkowém woyskiem z Pernambuko pod Bahią, został naczelnym dowódcą prowincyi. Z niecierpliwością oczekuią dalszych doniesień ze Stolicy i zdaie się, iżby ta prowincyia oświadczyła się przeciwko Cesarzowi, gdyby ten zamyślał albo się Jedynowładcą ogłosić, albo Brazyliią oddać znowu pod panowanie Portugalskie.

Hiszpaniia.

Goniec Londyński umieścił wyciąg z listu pisanego z Kadyxu pod d. 10. Stycznia:

H

»Dowiedziałem się z dobrych źrzódeł, że wielu Hiszpańskich zbiegów w Gibraltarze, za pomocą kilku Anglików miewa taiemne schacki, i że między różnemi miastami Hiszpanii i ich Deputowanymi, równie iak między przyiaciołmi rewolucyi tak we Francyi iak i w Anglii prowadzone bywa ciągle listowanie. W zaufaniu donoszę tu WPanu nazwisko iednego Anglika z urodzenia, który miał przyiąć na siebie listowanie z Londynem.*)

Gwiazda donosi z Madrytu pod d. 30. Stycznia: »Król na podanie K. Francuzkiego Posła Margrabiego Talaru, zakazał osobom noszącym ozdoby orderu Francuzkiey Lilii zmieniać ie, lub przekształcać. Jak wiadomo order Lilii iest to srebrny kwiat liliowy zawieszony na białey wstążce przez dziurkę od guzika.

Gazeta Madrycka z d. 27go Stycznia umieściła wiadomości z Hawanny z d. 15go Listopada. Dowiaduiemy się z tych wiadomości, że Kommissarze Hiszpańscy wysłani za Rządu Stanów do nowey Hiszpanii dla weyścia z powstańcami w układy, powrócili do Kuby, gdzie nayglębsza panowała spokoyność. — Kadyzki kupiecki okręt la Preciosa, który d. 10go Lutego z r. odpłynął do Manilli, iuż za straconego miany, zawinął znowu do wspomnionego portu stolicy Fillippinów. Z doniesionych szczegółów widać, że zbuntowała się osada Amerykańska będąca na pokładzie tego okrętu i mianowała nieiakiego Andalousa swoim Kapitanem. Ten zamordowawszy Kapitana Lasagę i strażnika okrętowego odpłynął do Limy. Barrado z Manilli ułożył plan przeciwrewolucyi. Wielu Indyianów przyciągnął na swoię stronę, zamordował Andalousa i trzech Amerykanów, odprowadził statek do Manilli, gdzie buntowników oddał sprawiedliwości.«

— Z Madrytu d. 30. Stycznia. —

Pisma publiczne namieniały iuż pierwéy o wielkiem zaburzeniu w ciągu zeszłego lata na wyspach Filippińskich powstałem. Teraz mamy szczegóły, podług których Kapitan, nazwiskiem Novales, w związku z Porucznikiem Ruiz wzniecił rokosz między woyskiem w Manilli i ze 400 buntownikami opanował był pałac podówczas nieobecnego Gubernatora. Inne woyska zostały iednak Królowi wierne i pod rozkazami Jenerała otyczyły pałac, a gdy obróciły przeciw tamtym woyskom 24funtowe działa, Novales stracił odwagę i wraz z Ruizem naprózno uyść usiłuiącym, poymany został. Reszta rokoszanów kryła się, gdzie mogła. Gubernator za swoim powrotem zwołał Sąd woienny, który zawyrokował śmierć na Novalesa, wyznał ón winę, lecz współwinowayców wymienić nie chciał. Natychmiast go rozstrzelano. Ta sama kara dotknęła nazaiutrz Ruiza i 14 sierżantów. Odtąd spokoyność nie była tu przerwana.

*) Goniec tego nazwiska nic wymienił.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

— Z Londynu d. 3. Lutego. —

Kronika poranna (*Morning-Chronicle*) różniąca się od innych Gazet Angielskich iuż przez to, że nie wysławia razem z drugiemi błogiego stanu nowych Państw Ameryki, w dzisieyszym Numerze z powodu wniesioney dziś na giełdzie pożyczki Mexykańskiey, wystawia dokładny obraz niepokoiów, nieporządków i niepewnych stosunków w Mexyku, a szczególniey czyni tę uwagę, że Kongres, który pożyczkę uchwalił, nie iest nawet od prowincyy uznanym.

Mówią, że Jenerał Mina ma zamiar z kilkoma przyiaciołmi swoimi udać się do południowey Ameryki.

Naynowsze Gazety z Bogoty i Karthageny odebrane w Londynie dochodzą do d. 23. Listopada. Z tych dowiaduiemy się, że Gubernator wyspy Martyniki listował z woyskowym dowódzcą północnych obwodów Kolumbii, przyczém Gubernator Francuzki zapewniał Kolumbyiskiego Oficera, że odebrał rozkazy nayściśleyszą zachować neutralność.

Francyia.

— Z Paryża d. 3. Lutego. —

Od nieiakiego czasu stało się prawie zwyczaiem, nazywać Członków strony oppozycyyney, zwolenników teoryy demokratycznych i rewolucyynych stronnictw Konstytucyionistami, albo Liberalistami. Ani wątpić, że źle uwiadomieni o rzeczy, tak niestosownem uludzeni nazwaniem, przyszli na tę równie błędną, iak szkodliwą myśl, iak gdyby to stronnictwo iedynie, szczerą przychylnością do Konstytucyi było ięte i prawdziwie liberalnemi wyobrażeniami ożywione, a przeto oppozycyia iego nie była niczem więcey, iak tylko chwalebną walką za sprawę wszystkich oświeconych i dobrze myślących obywateli, przeciw zamachom Ministrów i ich zwolenników to iest: urzędników podkopuiących konstytucyyną budowę obywatelskiey wolności. By z tak powszechnego wyprowadzić błędu iedna z nay-więcey czytanych gazet naszych stosownie do ducha czasu i w dobrze napisanym artykule odpowiedziała na zapytanie: Czyli w Państwie,

którego forma rządu iest reprezentacyyna, iedynie stronę oppozycyyną można konstytucyyną nazywać? Odpowiedź iest następuiąca: Usiłowania naszych Ultra-Liberalistów nazywaiących siebie tylko Konstytucyionistami, są obrazą dla wszystkich Francuzów, nawet nadwerężeniem Konstytucyi. Wszakże podług natury naszey Konstytucyi, uznaiącey pod przewodnictwem Króla dwie Izby, iednę: dożywotnią a drugą obiorczą, któreto obie dzielą się same z siebie na ministeryialną większość i na oppozycyią: Członkowie większości, ieżeli porządnym i prawnym sposobem obrani zostali maią równe prawo do tytułu Konstytucyionistów iak i członkowie Oppozycyi, tak iak z drugiey strony ci ostatni znowu rojalistami nazywać się prawo maią, a członkowie większości chociaż rojaliści, nie są iednak upoważnieni uważać się za wiernieyszych poddanych, za gorliwszych zwolenników Króla. Tylko zdania czynami poparte mogą w tym względzie istotną czynić różnicę, szczegół zaś, że ten lub ów do ministeryialnęy większości albo do oppozycyi należy nie iest *factum*, z któregoby można wnioskować, że pierwszy iest osobliwie wiernym i gorliwym obrońcą Króla, drugi zaś iego przeciwnikiem i nieprzyiacielem Królestwa. — Czyliż w Anglii Pit i Burke (zwłaszcza ostatni opuściwszy ławkę oppozycyyną) mniey byli Konstytucyionistami iak Fox i iego zwolennicy? Bynaymniey; każdy ze swoiey strony pełnił co do niego należało, a rzeczy z obu stron szły iak potrzeba.

Fakcyia rewolucyyna mimo sofizmatów swoich czuie dobrze gruntowność tych uwag; przeto u łatwowiernych stara się wzbudzić podeyrzenie, że wybory podlegaią wpływowi zwierzchności przeciwnemu Konstytucyi, zaś naczelnicy oppozycyi powiadaią: »Dobrze więc; kiedy z natury reprezentacyyney formy rządu wypływa, ażeby była większość i oppozycyia, większość ta chcąc zasłużyć sobie na imie konstytucyyney, powinna być wierną duchowi Konstytucyi, bo czego innego nie można rozumić pod wyrazem Konstytucyyny.« — Słusznie; ale przez coż okażuiemy się wiernymi duchowi Konstytucyi? może przez to, ieżeli staiemy się nieprzyiaciółmi Rządu, śledzimy z podeyrzeniem wszystkie iego kroki, iego akta nazywamy skutkami dowolności, dążącemi ku zgubie Francyi, ieżeli pomiędzy ludem rozsiewamy nasiona niezgody, podeyrzenia i opierania się Rządowi, i zmuszamy go nareszcie, na pewny przeciąg czasu opuszczać spokoyną postępowania koley zgodną z rozwinięciem obywatelskiey wolności, wydawać wyiątki w ustawach i dla uratowania kraiu od upadku gwałtownych używać środków.

Kto tym sposobem opiera się Rządowi, nie iest członkiem konstytucyyney oppozycyi; kto wyznaie naukę samowładności ludu i iey naucza, nie zasługnie na imie Konstytucyionisty w duchu naszey Konstytucyi opartey na monarchicznych zasadach iako iey głowney podstawie. Taki iest fakcyionistą, mataczem wolności, otwarty nieprzyiaciel, a nie obrońca powszechnego dobra i praw konstytucyyných.

Król dał Xiążęciu Carignan wielką błękitną wstęgę orderu Ś. Ducha, gdy tenże onegday żegnał się z Królem.

Gwiazda pisze, że posiedzenia Izb maią być zagaione d. 7. Kwietnia, iako w dniu przeyścia przez Bidassoę.

Jenerał Porucznik Hrabia d'Albignac, były Minister Woyny w Westfalii, a późniey Gubernator szkoły woyskowey St. Cyr, umarł w 51szym roku swoiego życia po operacyi, w którey mu kamień wyięto.

Włochy.

Podług wiadomości z Rzymu z d. 7. b. m. umarł tamże Kardynał Pandolfi.

Nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Króla Jmci Sycyliyskiego na Dworze Hiszpańskim, Principe de Cassero, przeieżdżał d. 5. b. m. przez Rzym, iadąc na mieysce swoiego przeznaczenia.

Niemcy.

Jenerał Porucznik i dowódzca pierwszey dywizyi woyska, Hrabia Beckers, otrzymał podług Król. Bawarskiego rozkazu do woyska Wielki Krzyż cywilnego orderu Zasługi Bawarskiey Korony, a Jenerał Major Weinreich dostał Krzyż Kommandorski tego orderu.

Jego Świętobliwość Leo XII. dał byłemu Zawiadowcy miasta Augszburga, Król. Bawarskiemu Radcy taynemu Baronowi Imhoff, Papiezki order Chrystusa. Król Bawarski pozwolił mu nosić ozdoby tego orderu.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 9. Lutego. —

Wczoray w kościele Metropolitalnym odbył się obrzęd konsekracyi JWX. Konstantego Pleiewskiego, Sufragana Płockiego na Biskupa Lengonenskiego. Konsekrował JW. JX. Prażmowski, Biskup Płocki, Senator, Współ-Konsekratorami byli JWWXX.: Lewiński, Biskup Podlaski, Senator i Dzięcielski, Bi-

skup Aretański, Sufragan Kuiawsko-Kaliski. — Nieśli świece, chleb i wino: JWW. Hrabia Grabowski, Minister Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego, Hrabia Iliński, Senator Państwa Rossyyskiego, Jenerałowie: Hauke i Hrabia Wincenty Krasiński, tudzież Senatorowie Kasztelanowie: Oebschelwicz i Bronikowski. Nowo Konsekrowany Biskup udzielił błogosławieństwa licznie zgromadzonemu pobożnemu ludowi.

Listy przed kilką dniami odebrane z Gdańska zapewniaią, że tam za pszenicę w dobrym gatunku płacą iuż łaszt po 700 Złtp.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 18. Lutego umieścił następuiące wiadomości:

Z Konstantynopola d. 26. Stycznia:

Ces. Rossyyski rzeczywisty Radca Stanu, P. Minciaki, którego przybycie do téy Stolicy opoźnione zostało przez nieszczęśliwy przypadek, doświadczony w podróży ze Lwowa do Hermansztadu, stanął tu d. 22. w. m. Jak tylko przybył, kazała go W. Porta powitać przez iednego z pierwszych domowych Oficerów Reis-Efendego i podług Wschodniego zwyczaiu i etykety uważanéy tylko względem Posłów dano mu w podarunku owoce i kwiaty.

Dotychczasowy Wielkorządca Widdynu, Derwisz Musztafa Basza mianowany został głównym naczelnikiem 80,000 woyska przeznaczonego na nową wyprawę do Morei. Odebrał rozkazy udać się iak nayprędzéy do głównéy kwatery do Laryssy. Na iego mieysce został Wielkorządcą Widdynu Raszyd Mehmed Basza.

Przygotowania na nową wyprawę przeciw powstańcom podeymnie W. Porta z naywiększą czynnością. W przeciągu tego miesiąca wysłano więcéy, iak czterdziestu gońców do Wielkorządców różnych prowincyy Państwa, ażeby przyśpieszyli rozporządzone woyskowe zaciągi i woysku swemu kazali wyruszyć przeciw dystryktom Grecyi należącym do powstania. Podobne przygotowania czynią także na morzu, naprawiaią uszkodzone okręty i budują nowe. Upłynionéy nocy wybuchnął pożar w zbroiowni i zagrażał obróceniem w perzynę téy części miasta i warsztatu okrętowego. Usiłowania Kapudana Baszy i innych Władz pośpieszaiących do gaszenia, potrafiły za kilka godzin położyć tamę ogniowi, tak dalece, że zgorzyło iedynie trzy magazyny, gdzie składano zboże na potrzeby Stolicy, ale iak na szczęście ieden był tylko wtedy napełniony.

Patrona Beg albo Wice-Admirał stoiący z oddziałem floty przy Dardanellach, złożony został z urzędu i oddalony do Cypru, ponieważ przez iego opieszałość ośmielali się korsarze Greccy podpływać aż pod zamki Dardanellów. Dotychczasowy Riala Beg, albo trzeci Admirał floty, dostał iego mieysce, rozkazano mu oraz być na pogotowiu do udania się do Dardanellów z 10 albo z 12 okrętami.

Dla niektórych przeszkod ze strony Dworu Teherańskiego nie nastąpiło ieszcze zatwierdzenie traktatu zawartego w Lipcu upłynionego roku między pełnomocnikami W. Porty i Persyi. To przewleczenie stało się powodem rozsiewanych wieści o nowych nieporozumieniach zachodzących między W. Portą i Persyią, a nawet o potyczkach, które zayść miały na tamteyszych granicach, mianowicie w bliskości Bagdadu, ale ani W. Porta, ani żadne obce Poselstwo nie odebrało o tém żadnego urzędowego doniesienia.

Członkowie kilku znakomitych Greckich rodzin żyiących na wygnaniu od nieiakiego czasu, powrócili do tuteyszéy Stolicy po odebraniu wyroków łaski. Między tymi znayduie się także były bankier Rossyyskiego Poselstwa Danesi.

Dnia 19. w. m. umarł tu liczący lat 83 Król: Francuzki Radca Poselski Ruffin. Był naystarszym z tuteyszych dyplomatycznych urzędników. Służąc lat 68 przewodniczył po kilkakrótnie, iako sprawuiący interessa, w Poselstwach Dworu swoiego do W. Porty.

Mimo łagodnéy nader pory roku i dni niezwyczaynie ciepłych stan zdrowia dosyć iest pomyślny w Stolicy, a szpitale są prawie puste.

Kraie Barbaryyskie.

— Z Tangeru d. 6. Grudnia. —

Cesarz Marokański nadał wyłączne prawo handlu wychodowego w całém swoiém Państwie żydowi z Mogadore, nazwiskiem Mayer Ben Macnin, oraz mianował go Posłannikiem i Konzulem przy wszystkich Europeyskich Mocarstwach. Wszyscy tu będący Europeyscy Konzulowie otrzymali Cesarski list, datowany z d. 22. miesiąca *Saffar*, roku 1239 wzywaiący ich, by swoie Rządy o tém mianowaniu zawiadomili.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.